

Församlingsblad

2024 nr 1

för Eskelhems pastorat: Eskelhem-Tofta församling och Vall-Hogrän-Atlingbo församling

Kontakt

Pastorsexpeditionen i Eskelhems prästgård är öppen för besök och telefonsamtal helgfria onsdagar och fredagar 9.00-11.00 och på andra tider när personal är på plats.

Präster kan i brådskande ärenden naturligtvis sökas när som helst.

Pastorsexpeditionen.....	0498-26 65 25
Eskelhem Prästgården 181, 622 70 Gotlands Tofta	
E-post: eskelhem.pastorat@svenskakyrkan.se	
Kyrkoherde Monika May monika.may@svenskakyrkan.se	070-497 68 69
Komminister 50%, Leif Wiking leif.wiking@svenskakyrkan.se	070-918 92 96
Kantor Hillevi Knutas hillevi.knutas@svenskakyrkan.se	076-105 70 69
Organist Claes Holmgren.....	070-307 08 44
Klockare Roger Sigrén.....	073-626 56 40
Klockare Kent Sandelin	070-558 39 72
Sekreterare och Musiklekisleddare Inger Wolter.....	073-652 40 69
Församlingsassistent och Barnledare Gun Pettersson...	070-726 60 61
Eskelhems pastorats kyrkoråds ordf. Kurt Lind.....	070-486 57 18
V-H-A församlingsråds vice ordf. Kurt Pettersson.....	070-289 47 33

Kulturrevenemang och studier i Eskelhems pastorat arrangeras i samarbete med studieförbundet

sensus

Församlingsbladet ges ut av Eskelhems pastorat som består av församlingarna Eskelhem-Tofta (E-T) och Vall-Hogrän-Atlingbo (V-H-A). Det distribueras av PostNord som **SAMHÄLLSINFORMATION** till samtliga hushåll i postnummerområdena 622 70, 622 65, 622 66, 621 93, 621 96 och 622 40. Om ni inte får bladet, kontakta pastorsexpeditionen! Layout: Rolf Ström, telefon 070-7495849. Omslagsbild: Andens vind? Foto: Inger Wolter

Hälsning från kyrkoherden

Kära församlingsbor!

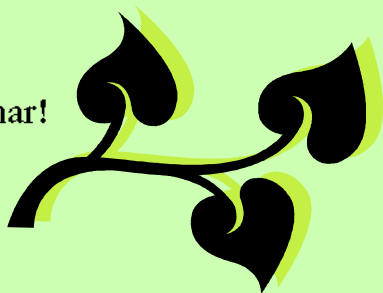
Så närmar sig sommaren med stora steg, fåglarna börjar sjunga, solen skiner och träden knoppas. En underbar årstid ligger framför oss med massor av ljus och snart tid för härliga bad. Vi hoppas på lagom mycket regn och lagom värme för allt som skall växa och frodas.

I kyrkans liv har vi också mycket framför oss. Mycket musik och glädje i våra gudstjänster, ibland firar vi utomhus i ängen och på stränder. Musikkvällar i Gnisvärd, högmässor i våra underbara kyrkor och heliga rum. Gud är mitt ibland oss, ger sin skapelse liv.

Varmt välkommen att delta!

Med tillönskan om en välsignad sommar!

Monika

Gun Pettersson intervjuar

Kurt Lind från Gnisvärd

Vi träffades för denna intervju i Eskelhems prästgård där Kurt är ofta, på grund av alla uppdrag han har i kyrkans olika verksamheter. Kurt är en fantastiskt glad och positiv människa. Han är uppväxt i Gnisvärd där han bodde med sin familj. I Tofta skola gick han i 7 år, under sommaren hade han hemkundskap i ett hus i Eskelhem.

En lång sväng på fastlandet

1960 var Kurt 17 år och då bar det av till Stockholm. Där möttes han av en sommargotlänning som tog hand om honom då de jobbade tillsammans på ett lager med elprodukter som hette ASEA.

”Jag sökte arbetet på fredag

och blev anställd nästkommande måndag,” berättar han. 1967 bar det av till Karolinska för arbete som hörseltekniker med vidareut-

bildning på arbetsplatsen. ”Jag gick kvällskurs i el-tele i Solna i 3 år. Arbetade som utlånad i Jönköping 1973–1978 som hörseltekniker. Där mötte jag en gotländska på en hörselkonferens som sa: ”Vi behöver en hörseltekniker på Gotland.” Kurt flyttade tillbaka till Gotland 1979 med hela sin familj. ”Då var jag hemma igen,” säger Kurt.

”Upptäckt”

”Jag bodde först i Visby, sedan i Grötlingbo på ett lantställe. Jag installerade hörseltekniska hjälpmedel hemma hos folk som behövde detta. När jag arbetade brukade jag sjunga högt, någon hörde och tyckte jag skulle sjunga i kören i Ekeby som hette EKV-kören och bestod av körerna från Ekeby, Källunge och Vallstena. Det var så jag kom in i sången,” berättar Kurt.

”Men det var långt till arbetet så jag flyttade till Gnisvärd. En av medlemmarna i WETHA-kören, som jag kände sedan förr, tyckte att jag kunde börja i kören som på den tiden var en blandad kör. Denna kör blev sedan en damkör. Då fick

männen sluta,” säger Kurt. ”Då började jag sjunga i gruppen ’Sångglädje’ i Vibble.” Sången har följt med under årens lopp.

Vald med förtroende

”2002 fick jag ett samtal från kyrkonämndens ordförande som då skulle sluta, han frågade mig om jag kunde tänka mig vara kyrkonämndens ordförande. Det är nu 22 år sedan.” ”Att vara kyrkorådsordförande är inte så svårt med duktiga förtroendevalda omkring sig,” säger Kurt. ”Att vara behövd är bra.”

”Jag ingår också i fastighetsrådet och kyrkofullmäktige. Det blir många möten både dagar och kvällar. Man vet vad man har att göra och allt är inspirerande.”

”Till sommaren behövs det en ny kyrkoordförande, för då slutar jag,” säger Kurt.

När man ser vad du har varit med om är du en fantastisk människa med livserfarenhet. Det ena har flätats in i det andra. Vi är så glada att du varit med i kyrkans verksamhet och funnits där så positiv och glad. Tack, Kurt, för allt du gör och gjort. Gud välsigne dig!

Gudstjänster m.m. i Eskelhem-Tofta och Vall-Hogrän-Atlingbo församlingar.

Välkommen att dela gemenskapen och möta Herren i gudstjänsterna! Ändringar i schemat kan komma att göras Se affiseringen vid kyrkorna, annonsen ”Gudstjänster på Gotland” på fredagar i GA och GT eller <http://www.svenskakyrkan.se/visbystift/gudstjanst-och-kollekt> !

Dag↓ / Församling→	Eskelhem-Tofta	Vall-Hogrän-Atlingbo
MAJ 2024		
5/5 Bönsöndagen	11. Konfirmationsmessa i Eskelhems kyrka	
9/5 torsdag Kristi himmelfärds dag	9. Messa i Gnisvärd	11. Gudstjänst i Valls prästänge, om möjligt
12/5 Söndagen före pingst	12. Gudstjänst i Eskelhem	10. Messa i Vall
19/5 Pingstdagen	12. Messa i Eskelhem	10. Gudstjänst i Vall
26/5 Heliga trefaldighets dag (Mors dag)	12. Gudstjänst med musik i Eskelhem 18. Messa i Gnisvärd	10. Messa i Vall
JUNI 2024	Någon gång mot slutet av månaden kan förhoppningsvis Tofta kyrka återinvigas. Se annonsering!	
2/6 1. söndagen e. Trefaldighet	11. Sammanlyst messa i Eskelhems kyrka.	18. Musik & Andakt i Atlingbo med WETHA och Stella Nova körer
4/6 Tisdag	10 Pilgrimsvandring med Eva Reithner i Gnisvärd. Start och avslut vid strandkyrkan. Ta gärna med fika.	
8/6 Lördag	10 Pilgrimsvandring. med Eva Reithner i Gnisvärd. Start och avslut vid strandkyrkan. Ta gärna med fika.	
9/6 2. söndagen e. Trefaldighet	12. Gudstjänst i Eskelhem	10. Messa i Vall 18. Andakt & musik i Hogrän

Kulturevenemang och studier i Eskelhems pastorat arrangeras i samverkan med

sensus

Dag↓ / Församling→	Eskelhem-Tofta	Vall-Hogrän-Atlingbo
16/6 3. söndagen e. Trefaldighet	18. Mässa i Eskelhem	10. Friluftsgudstjänst i Valls prästänge
22/6 Midsommardagen	19.30 Musikgudstjänst i Gnisvärds strandkyrka med Tofta manskör	10. Mässa i Vall
23/6 Den helige Johannes döparens dag	19.30 Musik i Gnisvärd med Four Ever	10. Friluftsmässa i tant Augustas änge i Atlingbo
26/6 Onsdag	19.30 Veckomässa i Taizéton i Gnisvärd	
30/6 Apostladagen	19.30 Musik i Gnisvärd med Ingrid Rodebjer & Oskar Lindström	10. Mässa i Hogrän
JULI 2024		
3/7 Onsdag	19.30 Veckomässa i Gnisvärd	
7/7 6. söndagen e. Trefaldighet	19.30 Musik i Gnisvärd med Julia Westberg & Lars Kruthof	10. Mässa i Atlingbo
10/7 Onsdag	19.30 Veckomässa i Gnisvärd, inleds m pilgrimsvandring kl. 18	
14/7 Kristi förklarings dag	19.30 Musik i Gnisvärd med Sophie Malmros och Anders Delin	10. Friluftsgudstjänst i Kulstade änge i Vall
17/7 Onsdag	19.30 Veckomässa i Gnisvärd	
21/7 8 e tref	12. Mässa i Tofta 19.30 Musik i Gnisvärd med Nelli Sigrén & Emanuel Wickström	10. Mässa i Hogrän

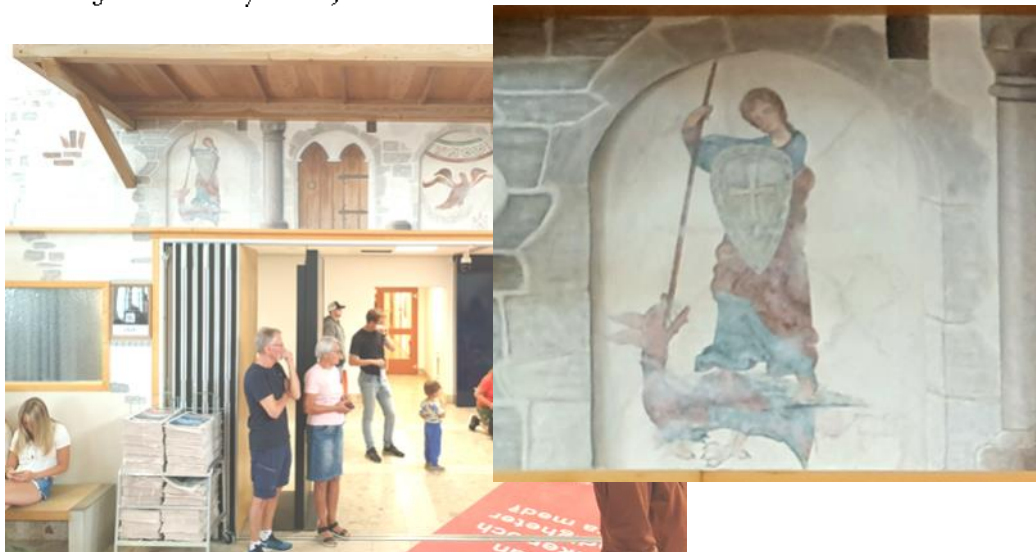
Dag↓ / Församling→	Eskelhem-Tofta	Vall-Hogrän-Atlingbo
24/7 Onsdag	19.30 Veckomässa i Taizéton i Gnisvärd	
28/7 9. söndagen e. Trefaldighet	12. Gudstjänst i Eskelhem 19.30 Musik i Gnisvärd. Program meddelas senare.	10. Friluftsmässa i Atlingbo kyrkpark
31/7 Onsdag	19.30 Veckomässa i Gnisvärd	
AUGUSTI 2024		
4/8 10. söndagen e. Trefaldighet	12. Gudstjänst i Tofta 19.30 Musik i Gnisvärd med Sudrets spelmanslag	10. Mässa i Vall med sommarens önskesalmer
7/8 Onsdag	19.30 Veckomässa i Gnisvärd, inleds med pilgrimsvandring kl. 18	
11/8 11. söndagen e. Trefaldighet	12. Friluftsgudstjänst i Eskelhems prästgårdspark 19.30 Musik i Gnisvärd med Marie Sandell och Hillevi Knutas	10. Gudstjänst i Atlingbo
18/8 12. söndagen e. Trefaldighet	12. Mässa i Tofta	10. Mässa i Vall
25/8 13. söndagen e. Trefaldighet	12. Mässa i Eskelhem	10. Gudstjänst i Vall

Samhällsinformation från Röda Korset: Vid årsskiftet upphörde Hogräns Rödakorskrets och uppgick i Gotlands Södra Rödakorskrets. Upplýsningar lämnas av Åke Berglund, Byssegårde, telefon 0708-23 67 70.

Här är en utsikt över Oslo, men framför allt över pastoratets konfirmander som har gjort en resa till Norge. Bilden av kyrkoherde Monika på sidan 3 är från samma resa. Vem som flankerar henne på den bilden är inte känt.

Den som hämtar någon på flygplatsen i Visby och går in i ankomsthallen kan nästan tro sig vara förflyttad till Eskelhem. Peter d'Agnan målade dessa bilder år 2005. Känns ärkeängeln Mikael igen? Och evangelisten Johannes symbol, örnen?

Ur ministerialböckerna

Döpta

2023-12-27	ELLIOT Bengt Arne Enekvist, Vall	Gnisvärds strandkyrka
2024-01-27	TAGE Mikael Stefan Bardevik, Lidingö	Gnisvärds strandkyrka
2024-02-18	MOLLY Maria Mårtensson, Tofta	Eskelhems kyrka
2024-03-30	BOSSE Gustaf Olofsson, Gnisvärd	Gnisvärds strandkyrka
2024-03-30	VERA Sandra Molinder Olofsson, Linde	Gnisvärds strandkyrka

*Ringa jordens skatter väga mot det ena, att få äga,
klädd i dopets helga skrud, nåd och barnskap hos Gud.*

Begravda

2023-12-07	Sigrid Pettersson, Atlingbo	Atlingbo kyrka
2024-01-12	Anna Gardelius, Tofta	Gnisvärds strandkyrka
2024-01-26	Gösta Elvinder, Visby	Gnisvärds strandkyrka
2024-02-02	Ulf Broberg, Tofta	Eskelhems kyrka
2024-03-01	Göran Ahlgren, Hogrän	Hogräns kyrka
2024-03-07	Kristina Björkander, Vall	Valls kyrka
2024-03-09	Sune Olsson, Tofta	Eskelhems kyrka
2024-03-14	Kurt Andersson, Gnisvärd	Allhelgonakapellet
2024-03-15	Nils-Harry Larsson, Hogrän	Hogräns kyrka
2024-03-28	Sture Johansson, Västerhejde	Gnisvärds strandkyrka

Giv dem , o Herre, din frid och låt ditt eviga ljus lysa för dem!

En gammal altarbok från Atlingbo

I säkert förvar bland flera intressanta böcker i pastoratets ägo finner man en raritet som har proveniens Atlingbo kyrka. Det är "Alterbogen" av Peder Palladius i en upplaga tryckt i Kiøbenhaffn 1580. Denne Palladius var född i Ribe 1503 och kom 1537 att bli Själlands förste evangeliske biskop efter att en tid ha varit superintendent i Lund, då danskt. Dessförinnan hade han studerat i Wittenberg under både Martin Luther och Philipp Melanchton. Det var konungen Kristian III som såg till att Palladius fick leda reformationens genomförande i Danmark i egenskap av biskop och tillika teologiprofessor vid Köpenhamns universitet. Han överstämte en mängd av Luthers skrifter, granskade översättningen av den så kallade Kristian III:s bibel som utkom 1550 — och utarbetade 1556 nämnda "Alterbogen", som nu återfinns i pastoratets bibliotek, dock i en något senare upplaga från 1580.

Vi vet ju att Gotland 1572 blev ett eget stift i konsekvens av freden i Stettin 1570, då Sverige gav upp sina

anspråk på östersjö-ön Gotland. Dessförinnan hade man under seklerna sedan kristnandet tillhört Linköpings stift. I tiden från 1527 och fram till 1572 hade ön i kyrkligt hänseende styrts av de tre prostarna, landshövdingen och borgmästaren med hans råd, men 1572 tillträdde så den förste superintendenten, dansken Moritz Christensen Glad. Säkerligen vinnlade man sig nu, förutom att se till att alla kvarlevande katolska seder och bruk eliminerades, dessutom verka för att det danska språkbruket skulle fram-

hävas. I allt detta var förmodligen "Alterbogen" ett viktigt instrument.

Den danska reformationen i det tidiga 1530-talet låg tidsmässigt inte långt borta - och inte heller långt borta från Atlingbo, geografiskt sett, låg det övergivna cistercienser-klostret i Roma, nu förklarad som säte för konungens länsherre. Men minnena om hur allt varit och gestaltat sig i kyrkligt hänseende, levde nog länge kvar- och traderades nog länge - bland folket i Atlingbo och i de andra socknarna i kransen av det forna klostret. Detta förmodligen till ogagn för en docerande dansk kyrklig överhet.

Men måhända kunde "Alterbogen" ändå vara till glädje och båtad för församlingsborna när det lästes ur den och när det mässades från altaret i Atlingbo kyrka i det nu danska stiftet. De många kyrkoherdarna här i det sena 1500-talet och tidiga 1600-talet fram till 1645, då dansktiden upphörde (för att sedan återkomma några år under 1670-talet), har tummat bladen, reciterat och förkunnat. "Lyssnar" man ur bokens sidor kan man tycka sig höra en Povel Nielsen, en Søren Sørensen eller en Hans Christensen med tydlig diktion och stark stämma högtidligt både tala och sjunga från koret.

Detta att "avlyssna" eller "avläsa" gångna tider via gamla föremål, böcker eller vad det nu än är, kan i vissa kretsar nästan betraktas som något ockult och övernaturligt. Själv menar jag att det är ett sätt att försöka förstå vår historia — och att vi med den kunskapen därigenom får hjälp i vårt nu att vara och verka i våra möten och uppdrag. Dessutom ana att vi som nu rör oss här inom tidens gränser endast är en liten länk i en lång kedja, ovisst om när kedjan når sitt slut. Vi vet ingenting om morgondagen, men vi kan, om vi vill, forska om gårdagen - och detta just för att bättre uppfatta dagen som är.

Måhända kan vi likna texterna och tankarna på åldrigt sköna bokblad vid gamla, vackert präglade silvermynt. Mynten som berättar så mycket om den tid när de tillkom, men inte längre är brukbara. Så ock med texternas språk, som heller inte längre är helt relevant, men som dock bär ett budskap som alltfortfarande är gällande. Och liksom hos mynten, som kanske blivit allt värdefullare med tiden, blir så även texterna, i de gamla formuleringarnas nu patinerade språkbruk, för oss mer kära och omistliga - ja, nog oskattbara.

Claes Holmgren